

Ийэм ырыата

Ийэбин мин санаан кэлэбин,
Үүт сүүрдэ олорон ыллыырын,
Оо, ийэн ыллыырын истэрбин,
Ол онтон мин кистээн ытыырбын.

Ийэккээм, ыллаама, ыллаама,
Тохтоо даа, дууһабын тыытыма.
Билэбин ыарахан олоххун,
Эн ырыан ол нүһэр дорҕоонун.

Синньигэс бэйэлээх куолаһын
Санньыйбыт санаабын этитэн,
Сатаабат ким да эн ырыабын,
Эн курдук иһиттэн энситэн.

Дьээ- бую диэн дьиирэтэр этинг дии,
Билигин да санаан кэллэрбин
Дьээ- бую диэн ыллыыргын истэбин,
Харабым ууланан кэлэр дии...

Ийэ буолуу

Күн сиригэр кыыс буолан айыллан
Кэлбиһпит түөрэхпит табыллан.
Ойор күн оҕо саас барахсан
Ой бото кэмнэрэ аастабыан!

Дьылға Хаан анаабыт анала
Дьолубут түстэнэр алгыстан,
Дьолбутун холбооммут ыал буолан
Дьон тэнэ олохпут салғанар.

Сирдээҕи иэспитин билэбит,
Оҕоҕо баҕара саныыбыт.
Оҕо баар буолбутун билэммит
Сүрэхпит үөрүүнэн туоларбыт.

Оҕоҕо күн сиригэр көрдөрөр
Кэмнэрбит бу тийэн кэлэрэ.
Олордо түһэрэ уот- татай,
Кымньылыыр талыыбыт – абытай!

“Оо, ийээ, бааргын дуо? Абыраа .
Оо, хаһан быһанар буолабын.

Оо, айа, көмөлөс таңгараам,
Оо, да, оо, мүлүрүт ыарыбын”.

Киһиттэн киһи диэн төрүүрэ
Иэйиилээх “минньигэс” ыарыыта,
Кэлиэхтээх суолларын тэлэрэ,
Илбистээх илистии ыарытан.

Эмискэ уу чуумпу буолара,
Эстибит күүспүтүн түмүнэн
Бүтэһик түллүүнү кытары
Бэбээрэ түһэрэ эһээхэй – саңа күн.

Бу дьолбут, үөрүүбүт, кэскилбит,
Баҕабыт туоллаҕыан, изэхэйбит!
Туох бары ыарыыбыт умнуллар,
Тапталбыт оҕоҕо ууруллар!

Ийэ уонна кыыс

Күннүү күүтэн төрөппүт
Күндү көмүс биэбэйин,
Көччөх гынан көтүспүт
Кыыһын ийэ бүөбөйдиир.

Күн- дьыл устан ааһарын
Күрүлгэнин аһаран,
Кыыһа номнуо улаатан
Куба Куоҕа майгынныыр.

Кэккэлэһэн иһэллэр
Кыыстаах ийэ, кэрэлэр.
Кистэлэнгнээх иэйиилэр,
Кэрэхсэнэр дьүөгэлэр.

Кэпсэтэллэр ол иһэн
Кэлэр олох кэрэтин,
Кэскиллэрин билэллэр,
Кэтэһэллэр, күүтэллэр.

Күннээх халлаан уруйдуур
Кыыстаах ийэ дьоллорун.
Күндү кыыһын күн ийэ
Көмүс тэнгэ иэйэрэ...

Ийэ барахсан

Ийэ барахсан, ийэ буолуонг иннинэ,
Оҕо төрөөн, кыыс улаатан,
Бэйэнг ийэ, аҕа тапталыгар бигэнэ,
Күнү кытта тэнгэ сырсан...

Ол эрэн оччотооҕу саастаргын
Биэбэй диэни эн билбэккэ ааспытың.
Кыһарҕаннаах сэрии кэмин оҕото –
Оҕо сааһын оонньооботох хонуута.

Оччугуйдук утуйан, аас- туор олох
Икки хараҕатын ыпсаран,
Ыран охтор энэриттэн тутуһан,
Төһөлөөбү эрэйдэннинг, билбит суох.

Сэрии бүтэн, сааскы кэрэ күн эбэрдэлээн,
Үөрүү- көтүү өрөгөйүн дьэ билэн,
Сарсынҕыга бигэ эрэллэнэн
Ситэн тупсан испитинг эн эрдэлээн.

Үлэ үөһүн оройугар умсаахтаан,
Ол быһыгар ыал буолан сириэдийэн,
Оҕо- уруу, дьон тэнгинэн дьиз кэргэн,
Утуу- субуу сиэннэр аны улаатан.

Киһи олоҕо, мутук быраҕар мунгур үйэтэ-
Түһнүгүнэн аттаах киһи элэс көстүүтэ.
Ийэ барахсан ол үйэни уңуор түһэн
Олорон аастың ыччаттаргар кэриэс этэн...

Ийэбэ

Ийэм барахсан, эн бүгүн 80 сааскынан
Тулалы долгуйан тураммыт
Эбэрдэ бастыңын этэбит,
Тапталбыт иэйиитин тиэрдэбит.

Саҕардыы улаатан иһэнҕин
Билбитинг уот сэрии иэдээнин,
Оҕо саас төһөнүбэт сүтүгүн
Оҕотук санныгар сүкпүтүң.

Тулаҕар эн чугас дьоннорунг
Тыыл сиргэ сэриини утаран,

Эн харах уулардаах хараастан ыларын,
Эйигин уоскута сыллыырым, кууһарым,
Ийэкээм, хардары куустуһар буоларбыт.

Ардыгар быыс булан дьэ өйдөөн көрөрүң
Кыысчааның улаатан тупсубут дьүһүнүн.
Астынар быһыынан мичийэ үөрэринг,
Оҕоттон дьоллонон үөрүүтүн билэринг...

Ийэлэр

Бэйэтэ оҕотук көрүңнээх,
Бэрт нарын эдэркээн бэйэлээх,
Ийэ диэн аатынан кизркэйэр
Иһирэх тапталын ингэрэр.

Онтон дуо, баар эбээт биир ийэ,
Оҕотун төрөтөөт хаалларар.
Ыанньыйан да көрбөт эмиийэ,
Ыксалга үңкүүгэ ыстанар.

Ардыгар сааһырбыт ийэбит
Айдаарсар ыччатын кытары.
Үллэстэн туруоҕа дьиэлэрин,
Үп-харчы быһаарыа сыһыаны.

Сүрдээбин ийэтэ долгуйан
Сүрэҕэр сыһыары кууһуоҕа.
Оҕотун иннигэр барытын,
Олоҕун да толук ууруоҕа.

Оҕото быстахха былдьанан
Олохтон барбытын аһыйан
Төһөлөөх ийэккэ сүрэҕэ
Түөһүгэр аймана ийдэҕэ.

Талбапшыт биһиги ийэни,
Ийэттэн бу сиргэ кэлэбит.
Туох бары олоҕу, кэрэни
Ийэлэр баар буолан билэбит.

Ийэбэ ананнын

Ийэбэ ананнын бу күндү кэрэ күн
Элбэхтик ылланар, кэпсэнэр да буоллар,
Хас биирдии бэйэбит туһунан санааны
Итиикэн сүрэхтэн ийэммит тиэрдэбит.

Ийэттэн төрөөммүт күн сириҥ көрөммүт
Чыычаахтар кэриэтэ чуопчаара туойарбыт,
Тахсар күн сарыала угуттуу кууһара
Туһугар аналлаах улуу дьол буоллаҕа.

Эмийин үүтүнэн эмсэхтээн аһаппыт,
Иринньэх оҕотун сүрдээҕин аһыммыт,
Көмүскэс санаата күннэтэ күүһүрэн,
Оо, ийэ барахсан сүрэбэ тэптэҕиэн!

Кимнээбэр даҕаны күндүттэн күндүбүт,
Ийээ, эн баар буолан дьон буолан сылдыабыт,
Итиллэр иэспитин ийтиэхтиир буолабыт,
Махталы, тапталы уоскута уунабыт!